

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Arbetet med bedömningskriterierna för slutbedömningen i huslig ekonomi

Katriina Sulonen, FT, KtaO, oetuspäällikkö

Marja Myllykangas, FT, KtaO, sivistysjohtaja, johtava rehtori

Anneli Rantamäki, KtaO, pääluottamusmies (JUKO)

Marjaana Manninen, opetusneuvos, Opetushallitus, Yleissivistävä koulutus
ja varhaiskasvatus -yksikkö

Centrala preciseringarna av riktlinjerna i kapitel 6

- formuleringar och struktur i kapitlet om bedömning
- bedömningens syften, beskrivningen av den formativa respektive den summativa bedömningen
- beskrivningen av självvärdering och kamratrespons
- tidpunkten för ibruktagande av siffervitsord
- bildandet av slutvitsord
- slutbedömningen
- betygsmodeller
- beslut som ska fattas på lokal nivå

Krathwohl-Andersons taxonomi

Kunskaps- dimensionen	Kognitiva processer					
	Minnas	Förstå	Tillämpa	Analysera	Värdera	Skapa
Faktakunskap	Kommer ihåg termer eller enskilda saker.	Kan förklara med egna ord.	Kan dra slutsatser baserat på fakta hen känner till.	Analyserar fakta hen lärt sig.	Bedömer tillförlitligheten hos fakta.	Skapar ny kunskap.
Begreppskunskap	Identifierar begrepp.	Kan förklara genom att ge ett exempel.	Kan tillämpa sina kunskaper. Kan klassificera.	Kan dra logiska slutsatser baserat på kunskap.	Upptäcker likheter och olikheter mellan två begrepp.	Kan skapa olika orsaksmodeller av system.
Metodkunskap	Kan tillämpa en rutinmässig metod för att lösa en välbekant uppgift.	Kan tillämpa en ny metod för att lösa en obekant uppgift.	Tillämpar fakta hen känner till då hen använder en metod.	Kan planera en forskningsprocess. Kan presentera forskningshypoteser.	Kan bedöma vilken metod som lämpar sig bäst för att lösa ett visst problem.	Utvecklar en alternativ/ ny metod för att lösa ett problem.
Metakognitiv kunskap	Skapar minnesregler för sig själv för att komma ihåg fakta.	Vet när olika metoder ska användas.	Kan specificera sina egna intressen inom ett forskningsområde. Känner till sina egna styrkor och svagheter inom olika områden.	Kan bilda egna åsikter efter att ha analyserat forskningens resultat.	Kan utvärdera den forskningsprocess som hen valt. Kan bedöma tillförlitligheten hos sina forskningsresultat.	Kan skapa en ny eller bättre forskningsprocess för att lösa ett visst forskningsproblem.

Bedömningens syften

Bedömningen har två syften som **stödjer varandra**

1) Handleda och sporra eleven i studierna och att utveckla elevens förutsättningar för självvärdering

Formativ bedömning

2) Definiera i vilken mån eleven har uppnått målen som ställts upp för läroämnena.

Summativ bedömning

Vid genomförandet av bedömningens syften ska de allmänna principerna för bedömningen följas:

- Skolorna ska ha enhetliga principer och förfaringssätt för bedömningen som blir konkreta i skolans bedömningskultur.
- Utbildningsanordnaren ska följa upp hur bedömningsprinciperna uppfylls i skolorna samt stödja utvecklingen av en **enhetlig bedömningskultur**.

Formativ bedömning

- styr undervisningen och stöder lärandet
- självvärdering och kamratrespons är en del av den formativa bedömningen
- förutsätter inte dokumentation

Summativ bedömning

- beskriver hur väl och i vilken mån eleven har uppnått målen
- prov på kunnande som inverkar på vitsordet ska dokumenteras
- läraren bedömer

[Stödmaterial \(video\)](#) om bedömningens syften

Mångsidig

Öppenhet,
samarbete och
delaktighet

Jämlik

Slutbedömningen är en
summativ bedömning

Systematisk och
ändamålsenlig

Bygger på mål och
bedömningskriterier

Elevns ålder och
förutsättningar

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Bedömningskriterierna i huslig ekonomi

Höst
2018

- Utbildningsstyrelsen inledde arbetet med bedömningskriterierna för slutbedömningen

Vår
2019

- De läroämnesspecifika arbetsgrupperna påbörjade sitt arbete med stöd av en styrgrupp och en sakkunniggrupp

Höst
2019

- NCU gjorde en utvärdering av hur användbara kunskapskraven för slutbedömningen är; bland läroämnena som testades ingick huslig ekonomi

Vår
2020

- Arbetsgrupperna fortsatte arbetet med bedömningskriterierna för slutbedömningen

Höst
2020

- Bedömningskriterierna för slutbedömningen skickades på remiss och kommentarer kunde ges på webben -> bedömningskriterierna för slutbedömningen färdigställdes
- Behandling hos direktionen och underteckning av föreskrift

Vår
2021

- Bedömningskriterierna för slutbedömningen läggs till i de lokala läroplanerna
- Utveckling av bedömningsarbetet och UBS stöd för implementeringen

Höst
2021

- Bedömningskriterierna för slutbedömningen tas i bruk i skolorna 1.8.2021 -> den första slutbedömningen utifrån de nya bedömningskriterierna görs på våren 2022

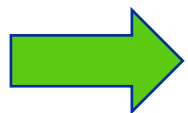

Ramvillkor för arbetet med bedömningskriterierna för slutbedömningen

- I grunderna för läroplanen har inte gjorts några ändringar i målen för undervisningen eller de centrala innehållen i årskurserna 7–9
- Kunskapskraven för bedömningen har bildats utgående från de befintliga målen för undervisningen, föremålen för bedömningen och läroämnenas centrala innehåll
- Det förnyade kapitlet om bedömning (kapitel 6): "Bedömningen av elevens lärande och kunnande i den grundläggande utbildningen" (publicerades 10.2.2020)
 - Allmänna principer för bedömningen
 - Slutvitsordet är en **helhetsbedömning** som ska bildas utgående från läroämnets mål och kunskapskrav
 - Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål **kan det kompensera en underkänd eller svagare prestation i något annat mål**

Ramvillkor för arbetet med bedömnings-kriterierna för slutbedömningen

- I den grundläggande utbildningen har fastställts **gemensamma mål för alla elever**, som undervisningen och lärandet ska fokusera på
- Kunskapskraven beskriver vilka kunskaper som behövs för att uppnå ett särskilt vitsord, **de utgör inte olika nivåer av målet**
- I den lokala läroplanen ska målen för undervisningen och de centrala innehållen i respektive läroämne fördelas årskursvis
- **Målen för elevens lärande** har härletts ur målen för undervisningen, **målen för lärandet ska inte fördelas enligt årskurs**
- I arbetet med kunskapskraven för slutbedömningen har man till vissa delar bearbetat **föremålet för bedömningen** och beskrivningen av kunnandet som krävs för vitsord 8

Strävan efter entydighet och likvärdighet

Valfria konst- och färdighetsämnen och valfria ämnen i timfördelningen

Statsrådets förordning om riksomfattande mål för utbildningen enligt lagen om grundläggande utbildning och om timfördelning i den grundläggande utbildningen 2012 och 2018 (ändring i timfördelning för undervisning i A1-språket)

Ämne	Årskurs	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Sammanlagt
Modersmål och litteratur		14			18			10			42
A1-språk ¹		2			9			7			18
B1-språk							2		4		6
Matematik		6			15			11			32
Omgivningslära		4			10						
Biologi och geografi ²								7			
Fysik och kemi ²								7			
Hälsokunskap ²									3		
Miljö- och naturkunskapsämnen sammanlagt					14			17			31
Religion/Livsåskådningskunskap		2			5			3			10
Historia och samhällslära ³						5		7			12
Musik		2			4			2			8
Bildkonst		2			5			2			9
Slöjd		4			5			2			11
Gymnastik och idrott		4			9			7			20
Huslig ekonomi									3		3
Valfria konst- och färdighetsämnen					6			5			11
Konst- och färdighetsämnen sammanlagt											62
Elevhandledning								2			2
Valfria ämnen						9					9
Minimiantal timmar sammanlagt											224
(Frivilligt A2-språk) ⁴							(12)				(12)
(Frivilligt B2-språk) ⁴									(4)		(4)

Konst- och färdighetsämnena och valfria ämnen

Lärokurserna i konst- och färdighetsämnena i årskurserna 1–9

För alla elever gemensamma konst- och färdighetsämnena

- musik, bildkonst, slöjd, gymnastik, huslig ekonomi
- sammanlagt minst 51 åvt

+

Valfria timmar konst- och färdighetsämnena

6 åvt i åk 1–6

5 åvt i åk 7–9

Lärokursen i valfria ämnen, minst 9 åvt i årskurserna 1–9

Fördjupande valfria ämnen

- Fördjupande valfria lärokursen ska fördjupa och/eller bredda målen och innehållet i de gemensamma läroämnena.

+

Tillämpade valfria ämnen

- Tillämpade valfria ämnen kan innehålla element från flera olika läroämnena eller från mångsidig kompetens.

Bedömning av konst- och färdighetsämnen

- Timmarna valfria konst- och färdighetsämnen är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen och sak även bedömas som en del av den undervisningen.
- Slutbedömningen ska genomföras i det skede under årskurserna 7 – 9 då hela lärokursen i respektive konst- och färdighetsämne och även eventuella studier i timmarna valfria konst- och färdighetsämnen har avlagts.
- I avgångsbetyget ska antalet årsveckotimmar som eleven studerat respektive konst- och färdighetsämne under årskurserna 7 – 9 antecknas.

Bedömningen av timmarna valfria konst- och färdighetsämnen

- Timmarna valfria konst- och färdighetsämnen (6 + 5 åvt) är en del av den undervisning som ska ges i de gemensamma lärokurserna i konst- och färdighetsämnen.
 - eleven får **ett** verbalt omdöme eller ett vitsord för varje konst- och färdighetsämne i alla årskurser som eleven studerar ämnena,
 - i betygen ges **inget separat verbalt omdöme eller vitsord över timmarna valfria konst- och färdighetsämnen** som eleven erbjudits och avlagt.

Slutbedömningen ska genomföras i det skede i åk 7-9 då hela lärokursen i respektive konst- och färdighetsämne och även eventuella studier i timmarna valfria konst- och färdighetsämnen har avlagts.

Bildandet av slutvitsord

- Slutvitsordet ska bildas då undervisningen i lärokursen i ett läroämne avslutas. Om slutbedömningen för läroämnet genomförs i årskurs 7 eller 8, ska slutvitsordet i fråga antecknas i läsårsbetyget och i ett eventuellt mellanbetyg.
- De här vitsorden ska överföras till avgångsbetyget som ges på våren i årskurs 9. I avgångsbetyget ska man också anteckna studiernas omfattning i årsveckotimmar i årskurserna 7–9.

Huslig ekonomi som konst- och färdighetsämne: läroämnets natur (Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen 2014)

FD, lärare i huslig ekonomi Marja Myllykangas

- färdigheter att hantera vardagen i ett hem
- matkunskap, boende, hållbar konsumtion
- livsstil som främjar hållbar utveckling och välbefinnande
- betydelsen av färdigheter ökar
- förmågan att göra val är viktig
- förmåga att fungera i olika miljöer
- medmänniskor som bryr sig om sin nästa
- aktiva medlemmar i familjen, hemmet och samhället
- förmåga att agera på ett ansvarsfullt sätt

Huslig ekonomi som konst- och färdighetsämne: om lärandet (ur LP2014)

FD, lärare i huslig ekonomi Marja Myllykangas

- utgår från en sociokonstruktiv syn på lärandet
- holistisk människosyn
- eleven ses som en aktiv part
- lärandet associeras till positiva känsloupplevelser, gemensamma aktiviteter och nyskapande verksamhet
- eleven lär sig genom samspel
- att lära sig färdigheter har en central roll
- mångsidiga lärmiljöer tas i beaktande
- upplevelser av att inspireras och vara delaktig utgör en källa till motivation

Huslig ekonomi som konst- och färdighetsämne: läroämnets kunskapsunderlag och lärarens värderingsfärdigheter

FD, lärare i huslig ekonomi Marja Myllykangas

- Lärarens egen handlingsteori är en reserv av tyst kunskap: människosynen, synen på undervisning och lärande samt synen på kunskap
- Kunskap om innehåll och metoder för läroämnet huslig ekonomi
- Kunnande om läroplanen, i synnerhet kapitel 6 om bedömning samt den lokala läroplanen
- Allmänna pedagogiska och didaktiska kunskaper med anknytning till läroämnet
- Känner till eleverna och deras egenskaper (kännedom om eleven, pedagogiskt stöd, styrkor)
- **Värderingsfärdigheter = vad är så viktigt att det lönar sig att undervisa, lära sig och bedöma det just nu, självvärdering och reflektion över lärarens egna bedömningsförfaranden**
- **Det man värdesätter är man också intresserad av -> en inspirerande och ivrig lärare!!!**

Huslig ekonomi som konst- och färdighetsämne: hur man ser på inläringen av färdigheter i dag

FD, lärare i huslig ekonomi Marja Myllykangas

- Att undervisa (och bedöma) samt lära sig färdigheter borde inte enbart handla om enskilda färdigheter utan målet borde vara att mångsidigt utveckla och stärka personligheten ur ett helhetsperspektiv (Haverinen 2009, Taitopedagogiikka, fri översättning från finska) → **förmåga att ge respons**
- Spegelceller, reflektion, efterlikning och härmning
- Hjärnforskning, i synnerhet minnesrelaterad forskning ger nya dimensioner som gäller att lära sig färdigheter
- Träning inom idrottsgrenar ger också nya aspekter för hur man kan lära sig färdigheter
- Att lära sig färdigheter är förknippat med **känslor**: glädje, hopplöshet, vanda, ilska... (**känsloklimat, att leda känslorna samt att känna igen och bekräfta dem**) → **bedömning av stämningen och känslorna.**
- För att lära sig färdigheter är det nödvändigt att upprepa det man lär sig i tillräcklig mån → **övningar och bedömningsuppgifter**
- Medvetet betona samarbets- och kommunikationsfärdigheter (Sulonen 2003)
- Positiv psykologi, positiv pedagogik och lärande som främjar välbefinnandet!!!
- **Att arbeta självständigt versus att arbeta tillsammans!**

Bakgrund till kunskapskraven för slutbedömningen i huslig ekonomi

FD, lärare i huslig ekonomi Marja Myllykangas

Eleven känner igen, benämner, fungerar under handledning = 5

Eleven känner igen, benämner, kommer ihåg, deltar = 6

Eleven känner igen, benämner, kommer ihåg, deltar, kategoriserar, förutser, upprepar = 7

Eleven känner igen, benämner, kommer ihåg, deltar, kategoriserar, förutser, upprepar, tillämpar = 8

Eleven känner igen, benämner, kommer ihåg, deltar, kategoriserar, förutser, upprepar, tillämpar, motiverar = 9

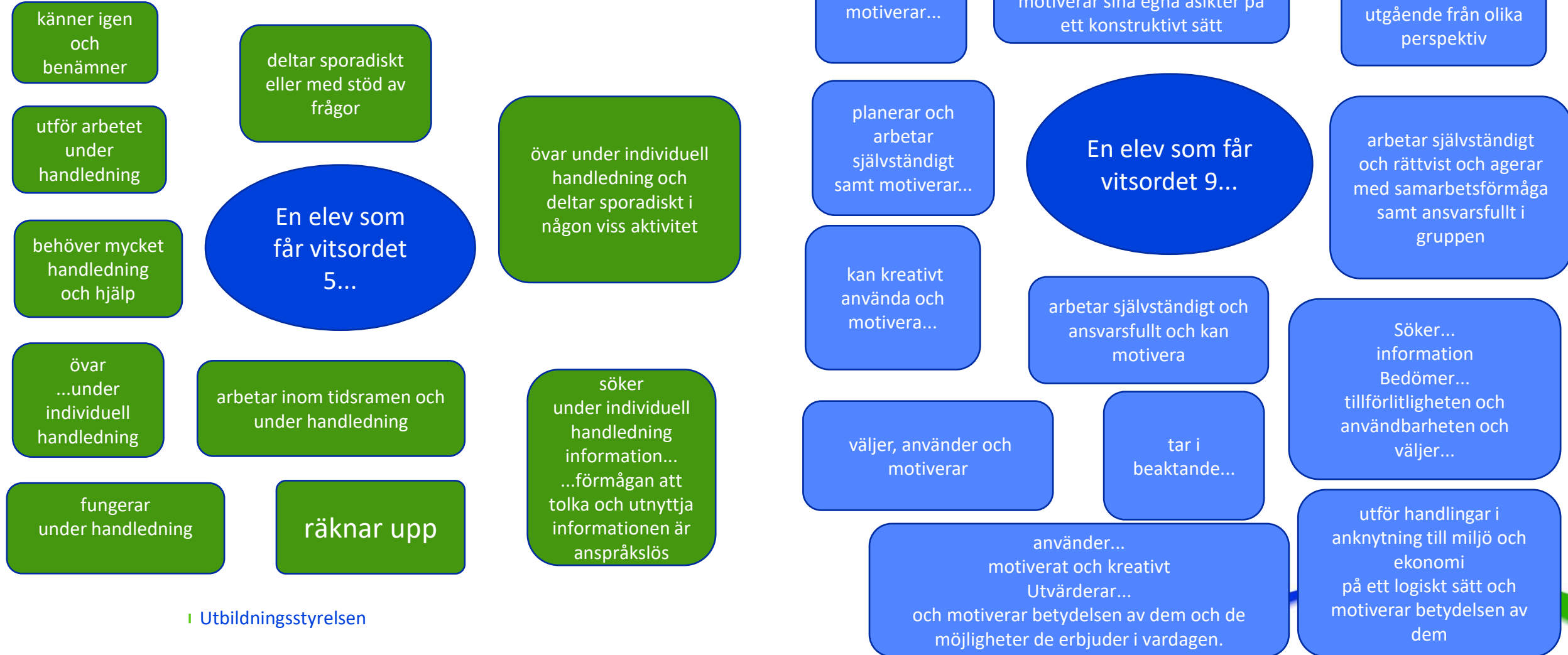
Eleven känner igen, benämner, kommer ihåg, deltar, kategoriserar, förutser, upprepar, tillämpar, motiverar, analyserar och reflekterar = 10

Direkt samband mellan kunskaper och färdigheter. Färdigheter inbegriper kunskap om ämnen, redskap, metoder, verksamhetsätt, processer, matkunskap och matkultur, boende och samvaro samt kunskap om konsumtion och ekonomi.

Bildandet av slutvitsord i huslig ekonomi

- Eleven har uppnått målen i lärokursen för vitsorden 5, 7, 8 eller 9 **då elevens kunnande i huvudsak motsvarar den kunskapsnivå som beskrivs i kunskapskraven för vitsordet i fråga.**
- **Helhetsbedömningen av kunnandet för vitsorden 4, 6 och 10** ska bildas utgående från målen för lärokursen i huslig ekonomi och i relation till kunskapskraven för slutbedömningen.
- Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det **kompensera en underkänd eller svagare prestation** i något annat mål.
- **Bedömningen av elevens arbete** ska ingå i slutbedömningen i huslig ekonomi och i slutvitsordet som ska bildas utgående från slutbedömningen.

Exempel på verb som används i kunskapskraven för slutbedömningen i huslig ekonomi

Bedömningskriterier, slutbedömningen i huslig ekonomi

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
------------------------	----------	---	-------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

Praktiskt arbete

M1 handleda eleven att planera, organisera och utvärdera arbete och aktivitet	11, 12	Eleven lär sig att planera, organisera och utvärdera sitt eget arbete och sin aktivitet.	Planering och organisering av arbetet samt granskning av egen aktivitet	Eleven känner igen och kan benämna några arbetsuppgifter i anknytning till arbetsprocessen. Eleven behöver mycket handledning och hjälp i att planera och genomföra arbetet.	Eleven planerar, organiserar och beskriver stegvis sitt arbete och sin aktivitet enligt givna instruktioner.	Eleven planerar och arbetar stegvis genom att tillämpa givna instruktioner samt beskriver sitt kunnande med hjälp av egna iakttagelser av det egna arbetet.	Eleven planerar och arbetar självständigt samt motiverar det egna arbetet och den egna aktiviteten.
M2 handleda eleven att träna praktiska färdigheter som behövs i hushållet samt uppmuntra eleven att vara kreativ och att lägga märke till estetik	11, 12	Eleven lär sig praktiska färdigheter i hushållet och prövar på olika arbetsmetoder. Eleven lär sig att beakta kreativitet och estetik i sitt arbete.	Praktiska färdigheter i genomförandet av grundläggande uppgifter i huslig ekonomi, kreativitet och estetik	Eleven klarar under handledning av att utföra enstaka arbetsuppgifter som förutsätter praktiska färdigheter.	Eleven klarar av att utföra givna arbetsuppgifter som förutsätter praktiska färdigheter. Eleven vet att arbetsuppgifter kan utföras kreativt på många olika sätt och att estetiken är av betydelse.	Eleven klarar självständigt av att i huslig ekonomi utföra uppgifter som förutsätter praktiska färdigheter och tillämpar de vanligaste arbetsmetoderna. Eleven beaktar enstaka estetiska aspekter.	Eleven kan kreativt använda och motivera olika praktiska färdigheter och arbetsmetoder i uppgifter i huslig ekonomi. Eleven motiverar betydelsen av kreativitet och estetik som en del av helheten och tar dessa i

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
uppmuntra eleven att välja och använda material, redskap, apparater och digitala verktyg på ett sätt som främjar välbefinnande och hållbar konsumtion		och använda råvaror, material, arbetsredskap, och teknologi som främjar en hållbar livsstil.	motivera val i arbetet	med hjälp av individuell handledning välja och använda givna material eller arbetsredskap.	använder råvaror, material, arbetsredskap eller teknologi i enlighet med givna instruktioner.	kunskaper och färdigheter i hållbar livsstil då hen använder råvaror, material, arbetsredskap, eller teknologi.	och argumenterar för råvaror, arbetsredskap, material eller teknologi som stöder en hållbar livsstil.
M4 handleda eleven att planera sin tidsanvändning och arbetets gång samt att hålla ordning i samband med uppgifter	11, 12	<p>Eleven lär sig att planera sitt eget arbete i relation till den tid som står till buds och den givna uppgiften.</p> <p>Eleven lär sig att sörja för ordningen i arbetsuppgifterna och arbetsmiljön i sin lärmiljö.</p>	Förmåga att hantera tid och hålla ordning	Eleven arbetar inom tidsramen och håller under handledning ordning i uppgifterna och arbetsmiljön.	<p>Eleven håller ordning i arbetsuppgifterna i enlighet med givna instruktioner och angiven tidsram i olika arbetsskeden.</p> <p>Eleven behöver handledning för att upprätthålla ordning i arbetsmiljön.</p>	Eleven arbetar stegvis i enlighet med instruktioner och upprätthåller ordning i arbetsuppgifterna och arbetsmiljön.	Eleven arbetar självständigt och ansvarsfullt och kan inom ramen för lärmiljön motivera sin tidsanvändning, betydelsen av att upprätthålla ordning i arbetsuppgifterna och arbetsmiljön, samt arbetets framskridande.
M5 handleda och motivera eleven att arbeta hygieniskt, säkert och ergonomiskt och att fästa uppmärksamhet vid de resurser som finns	11, 12, 13	Eleven lär sig att arbeta hygieniskt, säkert och ergonomiskt i undervisningsmiljön för huslig ekonomi med beaktande av de material som finns tillgängliga.	Säkerhet samt verksamhet som är hållbar med tanke på resurserna	Eleven arbetar hygieniskt och säkert under handledning.	Eleven arbetar hygieniskt och säkert i enlighet med givna instruktioner.	Eleven arbetar i enlighet med instruktionerna på ett hygieniskt, säkert och ergonomiskt sätt eller ändamålsenligt i förhållande till, kostnader och energiförbrukning.	Eleven motiverar sitt arbete utgående från aspekter på säkerhet, hygien och ergonomi, eller kostnader och energiförbrukning.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
------------------------	----------	---	-------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

Samarbete och kommunikation

M6 handleda eleven att öva sig på att lyssna samt diskutera och argumentera på ett konstruktivt sätt när hen planerar och genomför uppgifter

I1, I2, I3

Eleven lär sig att möta andra, lyssna, diskutera och argumentera i elevgruppen.

Förmåga att lyssna, diskutera och argumentera vid gemensam planering

Eleven deltar sporadiskt eller med stöd av frågor i diskussionen i gemensamma planerings- och arbetssituationer.

Eleven deltar i diskussionen i gemensamma planerings- och arbetssituationer och försöker lyssna och föra fram sina egna synpunkter.

Eleven lyssnar på olika synpunkter och uttrycker sina åsikter konstruktivt i gemensamma planerings- och arbetssituationer.

Eleven deltar aktivt i diskussioner, beaktar olika synpunkter och argumenterar konstruktivt för sina egna åsikter.

Eleven uppmuntrar de andra i gemensamma planerings- och arbetssituationer.

M7 aktivera eleven att vara uppmärksam på hur vardagen är uppbyggd samt på kulturellt mångskiftande verksamhetsmiljöer och husliga traditioner

I1, I2, I3

Eleven lär sig att känna igen hur rytmen i olika hushåll byggs upp och hur den struktureras tidsmässigt.

Förmåga att uppfatta hur vardagen är uppbyggd och skillnader mellan olika hushåll

Eleven benämner vardagsrutiner och känner till olika slag av hemkulturer.

Eleven beskriver vardagsrutiner, hur vardagen är uppbyggd, hushållstraditioner och olika slag av hemkulturer.

Eleven definierar hur vardagen är uppbyggd och hushållens vardagsrutiner i olika hemkulturer.

Eleven motiverar uppbyggnaden av vardagen och tidsanvändningen i olika slag av hemkulturer.

Eleven lär sig att förhålla sig accepterande till kulturell mångfald i hemmen.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
<p>M8 handleda eleven att arbeta självständigt och i grupp och att komma överens om fördelningen av arbetsuppgifter och tidsanvändningen</p>	<p>I1, I2</p>	<p>Eleven lär sig att arbeta självständigt och som en del av gruppen och den gemensamma uppgiften.</p> <p>Eleven lär sig att komma överens om fördelningen av arbetsuppgifter.</p>	<p>Användningen av resurser och att lära sig hur gemensamma överenskommelser görs upp</p>	<p>Eleven övar under individuell handledning på att arbeta självständigt och deltar sporadiskt i gruppens aktiviteter.</p>	<p>Eleven övar på att arbeta självständigt och att ta ansvar för sitt eget arbete samt deltar i gruppens aktiviteter på överenskommet sätt.</p>	<p>Eleven arbetar på egen hand och i grupp och strävar efter att arbeta konstruktivt och genom att förhandla om olika arbetsuppgifter.</p> <p>Eleven vet vad en rättvis arbetsfördelning innebär och kan komma fram till överenskommelser om arbetsfördelning genom att delta i beslutsfattandet.</p>	<p>Eleven arbetar självständigt och rättvist och agerar med samarbetsförmåga samt ansvarfullt i gruppen.</p>
<p>M9 uppmuntra eleven att handla enligt goda seder i samspel med andra och att reflektera över hur det egna uppförandet påverkar arbetet i gruppen och gemenskapen</p>	<p>I1, I2, I3</p>	<p>Eleven lär sig att identifiera faktorer i anknytning till omtänksamt bemötande, goda seder och bruk samt hur man agerar i kommunikationssituationer.</p>	<p>Omtänksamt bemötande av andra elever och agerande i enlighet med goda seder och bruk i kommunikationssituationer under lektionen.</p>	<p>Eleven vet att goda seder och bruk inverkar på kommunikationssituationer.</p>	<p>Eleven känner igen och benämner faktorer i anknytning till goda seder och bruk och omtänksamt bemötande.</p>	<p>Eleven kan agera i enlighet med goda seder och bruk.</p>	<p>Eleven kan motivera goda seder och bruk och omtänksamt bemötande av andra samt handlingar i praktiken i anknytning till dessa.</p>

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
------------------------	----------	---	-------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------

Informationshantering

M10 uppmuntra eleven att söka och bedöma information i anslutning till huslig ekonomi samt handleda eleven att använda tillförlitlig information som grund för sina val

I1, I2, I3

Eleven lär sig att hämta och jämföra information och identifiera tillförlitliga källor för information i anknytning till huslig ekonomi som grund för sina val.

Förmåga att hämta och använda information

Eleven hämtar under individuell handledning information i anknytning till huslig ekonomi ur givna källor. Förmågan att tolka och utnyttja informationen är anspråkslös.

Eleven hämtar information i anknytning till huslig ekonomi ur källor som är bekanta för hen och som givits hen och utnyttjar dem i sitt arbete.

Eleven vet var och hur man kan hämta information i anknytning till huslig ekonomi.

Eleven bedömer informationens användbarhet och källornas tillförlitlighet.

Eleven hämtar information i anknytning till huslig ekonomi ur olika källor.

Eleven bedömer källornas och informationens tillförlitlighet och användbarhet och väljer för uppgiften ändamålsenliga källor.

M11 lära eleven att läsa, tolka och bedöma anvisningar, tecken och symboler som anknyter till hushåll och närsamhälle

I1, I2

Eleven lär sig att läsa och tolka instruktioner, tecken och symboler i anknytning till hushållsarbete och närsamhälle och arbeta i enlighet med dem.

Förmåga att använda anvisningar, tecken och symboler

Eleven känner igen och benämner enstaka anvisningar och tecken.

Eleven känner igen, benämner, klassificerar och använder hushållsrelaterade anvisningar och tecken i enlighet med givna instruktioner.

Eleven använder hushållsrelaterade anvisningar, tecken och symboler i sitt arbete.

Eleven motiverar användningen av hushållsrelaterade anvisningar, tecken och symboler i olika arbeten.

Mål för undervisningen	Innehåll	Mål för lärandet som härletts ur målen för undervisningen	Föremål för bedömningen	Kunskapskrav för vitsordet 5	Kunskapskrav för vitsordet 7	Kunskapskrav för vitsordet 8	Kunskapskrav för vitsordet 9
M12 handleda eleven att lära sig lösa problem och vara kreativ i olika situationer och miljöer	I1, I2, I3	Eleven lär sig att använda kunskaper och färdigheter, identifiera tjänster och visa på kreativitet i olika situationer och miljöer.	Förmåga att använda begrepp, tillämpa kunskaper och färdigheter, samt hitta kreativa lösningar i situationer. Kännedom om tjänster som stöder vardagen i hemmet.	Eleven nämner några hushållsrelaterade begrepp, kunskaper och färdigheter samt enstaka tjänster som stöder vardagen i hemmet.	Eleven använder hushållsrelaterade begrepp, sina kunskaper och färdigheter samt beskriver enstaka tjänster som stöder vardagen i hemmet.	Eleven använder hushållsrelaterade begrepp, sina kunskaper och färdigheter i olika situationer. Eleven beskriver olika tjänster som stöder vardagen i hemmet och hur de används i vardagen.	Eleven använder hushållsrelaterade begrepp och sina kunskaper och färdigheter motiverat och kreativt i olika situationer. Eleven utvärderar olika tjänster som stöder vardagen i hemmet och motiverar användningen av dem och de möjligheter de erbjuder.
M13 handleda eleven mot en hållbar livsstil genom att fästa elevens uppmärksamhet vid miljö- och kostnadsmedvetenhet som en del av valen i vardagen	I1, I2, I3	Eleven lär sig att tolka faktorer och aktiviteter i anknytning till cirkulär ekonomi och hushållsarbeten som belastar miljön och ekonomin.	Handlingar för miljö och ekonomi i arbete och beslutsfattande	Eleven räknar upp några hushållsrelaterade handlingar i anknytning till miljö och användning av pengar.	Eleven vet hur man kan minska miljöbelastningen och vad man kan göra i ett hushåll för miljön och ekonomin.	Eleven utför i olika uppgifter och situationer enstaka handlingar som anknyter till miljö och ekonomi i vardagen.	Eleven utför i olika uppgifter och situationer handlingar i anknytning till miljö och ekonomi i vardagen på ett logiskt sätt och motiverar betydelsen av dem utgående från en hållbar och ansvarsfull livsstil och konsumtion.

Slutvitsord och avgångsbetyg

- **Slutvitsordet bildas** då undervisningen i lärokursen i ett läroämne avslutas.

Om slutbedömningen i ett läroämne sker i årskurs 7 eller 8 ska **slutvitsordet i fråga antecknas** i läsårsbetyget eller i ett eventuellt mellanbetyg.
- Vitsorden ska överföras till **avgångsbetyget** som ges på våren i årskurs 9. I avgångsbetyget antecknas också studiernas omfattning i årsveckotimmar under årskurserna 7-9.

Exempel på hur slutvitsordet bildas:

Studierna i den för alla gemensamma lärokursen i huslig ekonomi upphör under vårterminen i årskurs 8.

- Bildandet av slutvitsord ska grunda sig på det kunnande som eleven har visat i relation till målen för lärokursen i läroämnet och kunskapskraven för slutbedömningen.
- I läsårsbetyget för årskurs 8 ska antecknas slutvitsordet i lärokursen i huslig ekonomi och årsveckotimmarna i årskursen i fråga (t.ex. 1 årsveckotimme).
- Vitsordet i huslig ekonomi ska överföras till avgångsbetyget som ges på våren i årskurs 9. I avgångsbetyget ska man anteckna omfattningen av studierna i huslig ekonomi i årsveckortimmar i årskurserna 7-8 (t.ex. 4 årsveckotimmar, som består av 3 + 1 valfria timmar konst- och färdighetsämnen)

Kompensationsprincipen i bedömningskriterierna för slutbedömningen och målens olika omfattning

- Kompensationsprincipen beskrivs i ingresstexten före kriterietabellerna: Om eleven uppnår en bättre kunskapsnivå i något mål kan det **kompensera** en underkänd eller svagare prestation i något annat mål.
- Alla mål för undervisningen är lika viktiga, men omfattningen i varje mål är olika. En del mål är kumulativa processer eller mål för färdigheter, andra syftar på ett klart specifikt innehåll.
- Målen för undervisningen är lokalt fördelade årskursvis: en del mål behandlas i alla årskurser, andra eventuellt enbart i en årskurs beroende på läroämne.

Höjning av slutvitsord

- Ett godkänt slutvitsordet kan inte höjas förutom i följande fall:
 - genom påvisande av kunnande i ett valfritt ämne som ska bedömas med verbalt omdöme (till sin omfattning mindre än två årsveckotimmar) och som hänför sig till ett gemensamt ämne,
 - inom påbyggnadsundeervisning eller i en särskild examen efter att avgångsbetyg givits.
- Eleven ska ges möjlighet att utan att delta i undervisning höja ett underkänt vitsord i ett läroämne, eftersom eleven annars inte kan få ett avgångsbetyg.

Bedömningen av valfria ämnen

- Valfria ämnen kan vara
 - fördjupande valfria ämnen
 - tillämpade valfria ämnen
- De valfria ämnen som bildar en enhetlig lärokurs som omfattar minst **två årsveckotimmar** ska bedömas med **siffror**.
- Lärokurser i valfria ämnen som omfattar **mindre än två årsveckotimmar** och helheter bestående av sådana lärokurser ska bedömas med **verbalt omdöme**.
 - För valfria ämnen som ska bedömas verbalt antecknas ”**godkänd**”.
 - Det kunnande som visats i ett valfritt ämne som hör till ett gemensamt läroämne och som ska bedömas med ett verbalt omdöme, kan höja slutvitsordet i läroämnet i fråga.
 - Principen för att höja vitsordet ska skrivas ner i den lokala läroplanen.

Faktorer som ska beaktas i bedömningen av elever med invandrarbakgrund

- Ett verbalt omdöme kan också, utom vid slutbedömningen, användas vid bedömningen av elever som har ett annat modersmål än undervisningsspråket
- Elevens läsårsbetyg kan därmed innehålla både verbala omdömen och siffervitsord
- Vikten av *mångsidighet* vid bedömningen framhävs i bedömningen av en elev som har ett annat modersmål än skolans undervisningsspråk
- I bedömningen ska man beakta elevens kunskaper i skolans undervisningsspråk och elevens språkkunskaper inom vetenskapsområdet i läroämnet som är mål för bedömningen
 - Vad innebär det här?
 - Man ska fästa uppmärksamhet vid vilken betydelse språket har när eleven visar prov på sitt kunnande
 - Man ska se till att det som bedömningen fokuserar på även har undervisats

Eleven har rätt till stöd i undervisningen

- I första hand ska eleven få stöd för lärandet i syfte att uppnå målen i de allmänna lärokurserna i alla läroämnen.
- Svårigheter hos eleven som uppkommer kan förebyggas med olika former av differentiering och med de former av stöd som föreskrivs i lagen om grundläggande utbildning (till exempel stödundervisning och specialundervisning på deltid).
- För intensifierat stöd ska en plan för elevens lärande uppgöras.
- För särskilt stöd ska en individuell plan för hur undervisningen ska ordnas (IP) uppgöras.
- Särskilt prioriterade områden kan tillämpas för elever som omfattas av intensifierat eller särskilt stöd, vilket möjliggör för eleven att koncentrera sig på det centrala innehållet
 - Eleven studerar läroämnen enligt den allmänna lärokursen och ska bedömas i relation till de nationellt fastställda kunskapskraven.

Individualisering av mål

- Lärokursen ska individualiseras först då eleven **trots givet stöd** inte verkar uppnå den kunskapsnivå som förutsätts för vitsordet 5.
- Följande omständigheter utgör inte grund för individualisering av mål:
 - språklig och kulturell bakgrund,
 - frånvaro,
 - brist på motivation,
 - bristfällig studieteknik,
 - utmaningar gällande beteende.

LÄSÅRSBETYG ÅRSKURS 6

Utbildningsanordnare och skolans namn

Elevens namn och födelsetid

Datum då betyget utfärdas

Elevens studieprogram	Omfattning	Bedömning
Modersmål och litteratur		
Svenska och litteratur	x åvt	8
Det andra inhemska språket		
Finska (A1-lärokurs, modersmålsinriktad finska)	x åvt	7
Främmande språk		
Engelska (A2)	x åvt	10
Matematik	x åvt	7*
Omgivningslära	x åvt	5
Religion/Livsåskådningskunskap	x åvt	7
Historia	x åvt	9
Samhällslära	x åvt	10
Musik	x åvt	6
Kurs i att spela i band	1 åvt	godkänd
Bildkonst	x åvt	8
Fördjupad valfri kurs i bildkonst	2 åvt	7
Slöjd	x åvt	9
Gymnastik	x åvt	10
Tillämpade valfria ämnen		
Drama	1 åvt	godkänd
Uppförande		9

Valfria ämnen (9 åvt i åk 1–9) som hänför sig till och fördjupar det gemensamma läroämnet.

Minimiantalet årsveckotimmar konst- och färdighetsämnen och timmar valfria konst- och färdighetsämnen: slgt 41 i årskurserna 1–6. (Enligt utbildningsanordnarens beslut möjligt att anvisa årsveckotimmar av timmarna valfria konst- och färdighetsämnen (6 åvt) för läroämnet huslig ekonomi.)

Tilläggsuppgifter:

Eleven har studerat läroämnen markerade med asterisk (*) enligt individualiserade mål.

Eleven har studerat A-svenska som språkbadspråk i undervisning på två språk. / Eleven har studerat A-engelska som målspråk i undervisning på två språk.

Skolans undervisningsspråk

Eleven uppflyttas till årskurs x.

Bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning: 5 hjälpliga, 6 försvarliga, 7 nöjaktiga, 8 goda, 9 berömliga, 10 utmärkta

Betyget är utfärdat enligt grunderna för läroplanen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

Underskrift av läraren som ansvarar för undervisningsgruppen eller av rektor

AVGÅNGSBETYG FRÅN DEN GRUNDLÄGGANDE UTBILDNINGEN

Utbildningsanordnare och skolans namn
 Elevens hela namn och personbeteckning
 Datum då betyget utfärdas

Elevens studieprogram	Omfattning	Bedömning
Modersmål och litteratur		
Svenska och litteratur	x åvt	9 berömliga
Det andra inhemska språket		
Finska (A1-lärokurs, modersmålsinriktad finska)	x åvt	8 goda
Främmande språk		
Engelska (A2-lärokurs)	x åvt	10 utmärkta
Franska (B2-lärokurs)	4 åvt	8 goda
Matematik	x åvt	9 berömliga
Geografi	x åvt	5 hjälpliga
Biologi	x åvt	6 försvarliga*
Fysik	x åvt	6 försvarliga
Kemi	x åvt	7 nöjaktiga
Hälsokunskap	x åvt	9 berömliga
Religion/Livsåskådningskunskap	x åvt	8 goda
Historia	x åvt	7 nöjaktiga
Samhällslära	x åvt	8 goda
Musik	x åvt	10 utmärkta
Kurs i orkestermusik	1 åvt	godkänd
Bildkonst	x åvt	9 berömliga
Fördjupad valfri kurs i bildkonst	2 åvt	8 goda
Slöjd	x åvt	7 nöjaktiga
Gymnastik	x åvt	10 utmärkta
Huslig ekonomi	x åvt	9 berömliga
Tillämpade valfria ämnen		
Informations- och kommunikationsteknologi	1 åvt	godkänd
Hållbar utveckling	1 åvt	godkänd
Drama	1 åvt	deltagit

Elevhandledning och praktik arbetslivsorientering har ingått i elevens studieprogram.

Tilläggsuppgifter:

Eleven har studerat läroämnena markerade med asterisk (*) enligt individualiserade mål.
 Eleven har studerat A-svenska som språkbadspråk i undervisning på två språk. / Eleven har studerat A-
 engelska som målspråk i undervisning på två språk.

Skolans undervisningsspråk

Bedömningsskalan enligt 10 § i förordningen om grundläggande utbildning: 5 hjälpliga, 6 försvarliga, 7
 nöjaktiga, 8 goda, 9 berömliga, 10 utmärkta

Betyget är utfärdat enligt grunderna för läroplanen som Utbildningsstyrelsen fastställt 10.2.2020.

Den grundläggande utbildningens lärokurs placeras på nivå två i den nationella referensramen för examina
 och övriga samlade kompetenser och i den europeiska referensramen för examina.

Rektors underskrift

Minimiantalet årsveckotimmar konst- och
 färdighetsämnen och timmar valfria konst- och
 färdighetsämnen: slgt 21 åvt i årskurserna 7-9.

Valfria ämnen som hänför sig till och
 fördjupar det gemensamma läroämnet.

Valfritt ämne mindre än
 2 åvt som inte slutförts.

Tack!

